

УДК 330.101.541

ФОРМУВАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ ПОКАЗНИКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ

*А. Зотік, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет*

Досліджено поняття національного багатства, як одну із найбільш загальних економічних категорій. Досліджено основні його складові, способи оцінки та зв'язок з основними макроекономічними показниками. Обґрунтовано використання методів подальшого нарощування та збереження національного багатства держави.

Ключові слова: національне багатство, валовий внутрішній продукт, система національних рахунків.

Постановка проблеми. Безперервне розширення масштабів суспільного виробництва та підвищення добробуту людей відбувається у відповідних матеріальних і соціально-економічних умовах на основі накопичених матеріальних благ, тобто певного обсягу і складу національного багатства. Формування нової економічної системи, заснованої на ринкових відносинах, потребує достовірних даних щодо обсягів національних благ, а отже потребує широкого використання макроекономічних показників, розрахунок яких проводиться на основі відповідних економічних моделей, що відображають річний економічний обсяг на макрорівні. Для порівняння результатів функціонування економіки у часі та просторі, а особливо для міжнародних порівнянь, існує єдина система та методологія обчислення макроекономічних показників — система національних рахунків [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняними вченими, що розглядали різноманітні питання, що стосуються національного багатства були: С. Дорогунцов, О. Врубелєвська, Б. Данилишин, О. Стефаншин, І. Бобух, А. Анчішкін, С. Шумська О. Веклич, А. Вайнштейн, В. Кириченко, Н. Збагерська, Л. Гринів, В. Богачов, Я. Кваша, Г. Сорокін, С. Струмилін і багато інших. Кожен з них зробив великий внесок в дослідження національного багатства та його розвитку. Але дискусійними питаннями при дослідженні національного багатства залишаються підходи до визначення цієї категорії, перелік елементів, які входять до його складу, та застосування різних методів для їх вартісного обрахунку [2, 3].

Виклад основного матеріалу. Економічне зростання характеризує макроекономічний розвиток країни в залежності від результатів поточної діяльності суспільного виробництва. Але економічний потенціал будь-якої країни не обмежується лише рівнем економічного зростання. У великій мірі він залежить від результатів діяльності суспільства за всі попередні періоди його існування, тобто від сукупності нагромаджених матеріальних благ, створених працею всіх попередніх поколінь людей, а також кількості та якості природних ресурсів, залучених до економічного обороту. В узагальненому вигляді все це розкриває сутність категорії «національне багатство».

Дослідження категорії національного багатства необхідне тому, що багатство нації є важливим показником економічної могутності й потенціалу країни. У динаміці національного багатства втілюється ефективність суспільного відтворення, тобто кінцевий результат економічної діяльності суспільства. Невиробнича частка національного багатства – один із показників рівня життя людей, тому що їх потреби задовольняються не тільки за рахунок поточного виробництва, а й нагромадженим раніше майном невинробничої сфери і домашнього господарства. Крім того, динаміка національного багатства загалом, особливо зростання основних виробничих фондів, характеризує зростання навантаження суспільства на навколишнє середовище. Національне багатство є різноманітним за своїм складом і змістом, а також за роллю у суспільному відтворенні. Ту частку національного багатства, яка є результатом нагромаджених продуктів суспільної праці, називають національним майном. Природні ресурси, що їх не залучено до процесу відтворення, є потенційним багатством нації [4].

Національне багатство органічно пов'язане із валовим внутрішнім продуктом (ВВП).

Валовий внутрішній продукт поряд із іншими показниками, такими як інфляція, якість життя, зайнятість тощо, є найважливішим індикатором соціально-економічного рівня розвитку країни. Показник ВВП є найбільш значущим для аналізу економічного становища як на національному, так і регіональному рівнях, оскільки використовується для оцінки результатів виробництва, темпів економічного зростання, продуктивності праці та дає уявлення про загальний матеріальний добробут нації [5].

Зв'язок національного багатства з ВВП має двобічний характер. З одного боку, виробництво ВВП залежить від використання багатства, з іншого — обсяг національного багатства, темпи його зростання залежать від рівня виробництва ВВП. Виробництво постійно поповнює запас матеріальних благ, а останні знову стають передумовою нового процесу виробництва, тобто багатство постійно споживається, поповнюється і нагромаджується. При цьому обсяг і темпи зростання національного багатства залежать від обсягу і темпів зростання ВВП і ВНД [4].

Національне багатство з точки зору сучасної науки не зовсім вірно розглядати лише як матеріальні блага і природні ресурси. Така характеристика більшою мірою відповідає розвитку технологічного способу виробництва, заснованому на ручній та машинній праці, тобто економічній системі минулих і першої половини ХХ ст. Сьогодні безперечним є той факт, що найбільшим багатством нації є люди, їх інтелектуальний рівень. Чим цей рівень вищий, чим освіченішими і культурними є люди, чим більший їх професіоналізм і вища кваліфікація, тим багатшим є суспільство. Але духовне багатство, як правило, визначається матеріальним багатством нації. Якщо країна втрачає своє інтелектуальне багатство (скажімо, внаслідок еміграції провідних вчених і спеціалістів (як це нині спостерігається в Україні та інших країнах СНД), вона безповоротно втрачає певну частину ВВП (втрата 1 % її населення веде до втрати кількох відсотків ВВП), а отже, і можливості у нагромадженні більшого

національного багатства. Те ж саме буде спостерігатися і при зниженні інтелектуального рівня нації (зокрема, при погіршенні якості навчання, скороченні асигнувань на науку і освіту).

Про рівень економічного розвитку країни та її можливості в нарощуванні економічної могутності свідчить структура національного багатства. Причому природне багатство відіграє тут чи не найменшу роль. Найбільше значення має економічний потенціал країни, що представлений основними і оборотними фондами, кадрами працівників, вчених і спеціалістів. Економічний потенціал відображає здатність даного суспільства забезпечити той чи інший рівень виробництва і добробуту людей. Всебічне використання економічного потенціалу, його постійне нарощування і вдосконалення — один із магістральних напрямів економічного прогресу. Приклад того, як використовувати і примножувати економічний потенціал, не маючи значних природних ресурсів, показують в останні десятиліття країни Південно-східної Азії (Південна Корея, Сінгапур, Тайвань, Таїланд та інші). Вони здійснили вражаючий стрибок в своєму економічному розвитку, обійшовши за його темпами найбільш розвинені країни світу. Ще раніше такий же вражаючий ривок здійснила Японія. А природні ресурси усіх цих країн вкрай бідні. Як відомо, природне багатство — фактор дуже важливий і корисний. Він полегшує шлях до економічного процвітання, досягнення високого рівня добробуту. Цей фактор ефективно викорис-товують деякі арабські країни (Кувейт, Саудівська Аравія, Бахрейн, ОАЕ, Оман, Ірак та інші). Ну і звичайно до національного багатства входить суспільство, яке проживає в цій державі. Демографічна ситуація займає досить важливе місце в національному багатстві, так як воно є власником всіх благ національного багатства. Саме суспільство впливає на стан національного багатства, його розвиток та подальше збільшення чи зменшення [6].

Україна досить добре наповнена усіма складовими національного багатства. Проте актуальною є проблема його накопичення та збереження. Проведене українськими вченими дослідження виявило головні чинники, які здійснюють найсуттєвіший вплив на процес зміни обсягу національного багатства України. До них належать такі домінуючі фактори макроекономічної нестабільності, як рівень безробіття та рівень інфляції. Відповідно, головна тенденція розвитку економіки країни на середньо-та довгострокову перспективу — заповнення втрат національного багатства і підвищення економічної та соціальної ефективності його використання за рахунок поєднання механізмів ринкового господарства та заходів державного регулювання процесів накопичення і споживання [7].

Висновки. Дослідження національного багатства є досить актуальним на сучасному етапі розвитку країни, адже воно допомагає вирішити проблему оцінки результатів виробничої діяльності суспільства, їх споживання та накопичення.

Кінцевою метою державної політики щодо збереження національного багатства є створення умов, які сприятимуть сталому (збалансованому) еколого-економічному розвитку та макроекономічній стабільності в країні.

Домінуючою повинна стати така політика держави щодо ефективного використання національного багатства, яка б повністю враховувала національні інтереси, визначені й обрані з позиції оптимізації власного потенціалу й потреб української нації [7].

Список літературних джерел:

1. Система макроекономічних показників, їх зміст, форми, структура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pidruchniki.com/00000000/politekonomiya/makroekonomika>.
2. Квак М. Напрямки мінімізації диспропорційності нагромадження компонентів національного багатства в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2011_8_1/.../kvak.pdf.
3. Кузьменко Є.О. Національне багатство та його значення у структурі національної економіки / Є.О.Кузьменко [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=231>.
4. Національне багатство: поняття, склад і методологія визначення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.if.ua/book/109/7422.html>.
5. Новікова В.В. Прогнозування внутрішнього валового продукту на основі апарату штучних нейронних мереж [Електронний ресурс] / В.В. Новікова // Економіка та управління АПК. – 2014. – № 1. – С. 5-11. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j_pdf/есurарк_2014_1_3.pdf.
6. Національне багатство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1534122038082/politekonomiya/natsionalne_bagatstvo.
7. Квак М.В. Національне багатство в системі формування екологічно-збалансованого розвитку економіки України / М.В. Квак // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2008. – Вип. 4, т. 2. – С. 311-319.

A. Zotik. ANALYSIS THE DETECTION OF SIGNS OF INSOLVENCY OF ENTERPRISES.

The article analyzes and summarizes the methods of bankruptcy diagnostics in order to determine the possibility of their use in detecting signs of illegal actions in bankruptcy.

Key words: *debtor, insolvency, fictitious bankruptcy, bankruptcy schemes.*

Науковий керівник – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування **Бобровська Н.В.**
Миколаївський національний аграрний університет